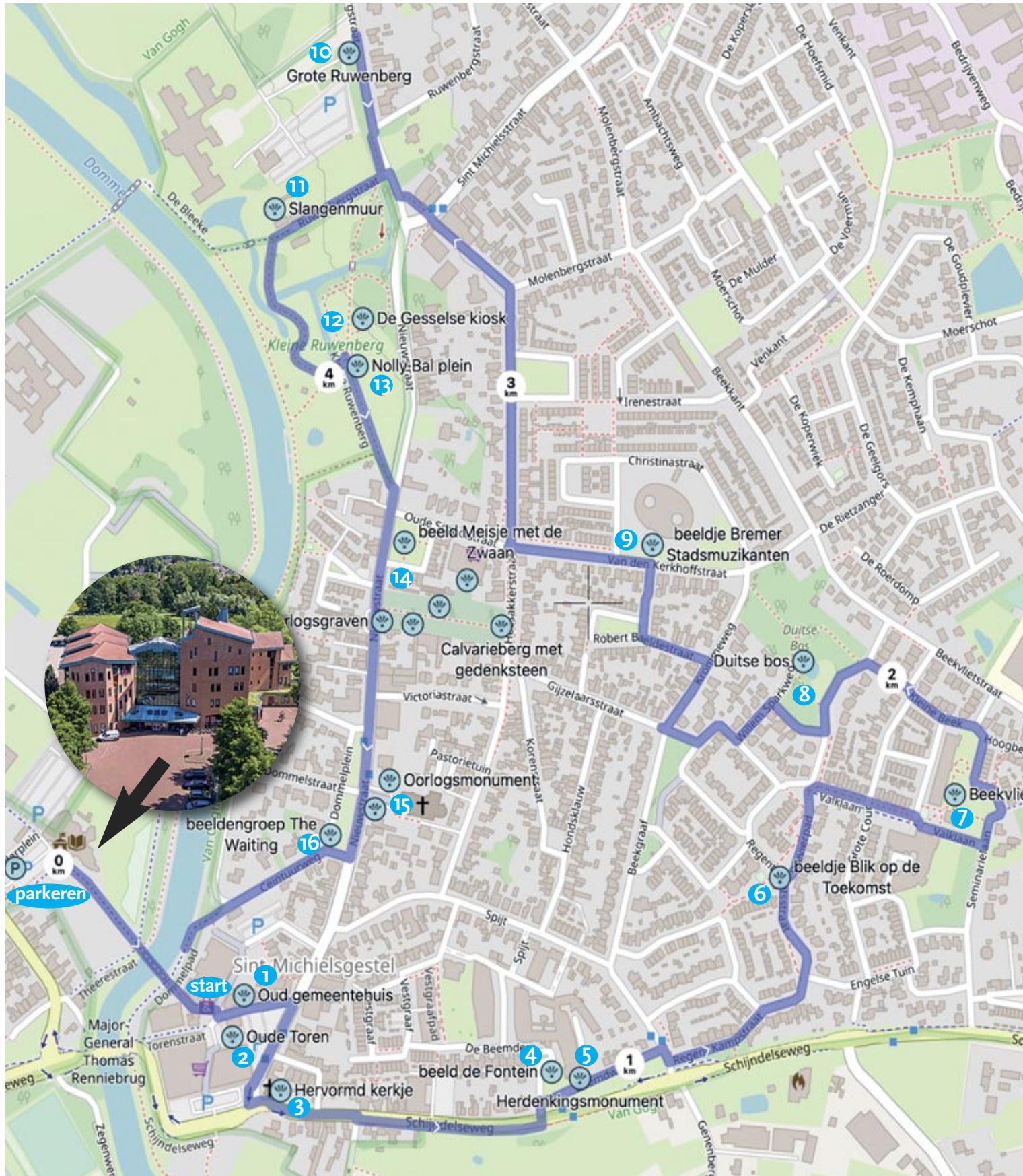

Gestel Oost-wandeling

Een wandeling van 5 km

door de kern van Sint-Michielsgestel langs vele beelden en herinneringsmonumenten. • Over verharde wegen.

• Vertrekken kan vanaf de parkeerplaats op Meanderplein 3

- 1 - Op het plaatje zie je **het Raadhuis van 1790** op een ansichtkaart met de lindeboom er op. Van het gemeentehuis uit 1790 is alleen de voorgevel nog authentiek. Bij de restauratie in 1983 is de volledige achterbouw afgebroken en vervangen.

1

- 2 - De huidige **oude toren** is een overblijfsel van een kerk uit het midden van de 15e eeuw en is gebouwd in de stijl van de Kempense Gotiek. Waarschijnlijk heeft in de 8e of 9e eeuw hier al een eerste houten kerk gestaan. De toren heeft de status van rijksmonument. De kerk werd gewijd aan de Aartsengel Michaël. Op 29 november 1836 werd de torenspits door een storm vernield. De torenspits viel op het schip van de kerk en veroorzaakte zoveel schade dat de kerk vervangen moest worden. De nieuwe kerk werd een waterstaatskerk en in 1839 ingezegend. Rondom de kerk lag een kerkhof. Tot 1931 fungeerde de kerk als parochiekerk. Behoeftte aan een grotere kerk leidde tot de bouw van de nieuwe Heilige Michaëlkerk in de Nieuwstraat. Architect van deze nieuwe kerk was H. Valk. In 1932 werd de waterstaatskerk gesloopt en bleef alleen de toren staan. Let op de windvaan bovenop de toren en zoek de twee afgebeelde beeldjes.

2

- 3 - **Hervormd kerkje.** Nadat de hervormden in 1808 de historische Sint-Michaëlkerk weer aan de katholieken moesten overdragen, werd een Lodewijkskerkje gebouwd waarvoor ook afbraakmateriaal van de katholieke schuurkerk uit de Stokhoek werd gebruikt. Bijzonder zijn de glas-in-loodramen, die normaliter niet vaak in protestantse kerken te vinden zijn. Ze zijn afkomstig van het kleinseminarie Beekvliet en werden na afbraak daarvan geschonken aan de Protestantse Gemeente.

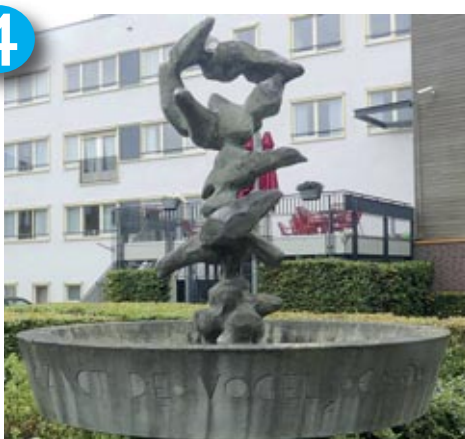
3

- 4 - **De fontein** 'Vogel zorgeloos, zegt de weegbree; ik eet je niet, zingt de vogel'.

Dit beeldhouwwerk van Felix van der Linden (1966) stond oorspronkelijk op het Petrus Dondersplein tegenover De Drie Zwaantjes. De fontein is voor die plaats gemaakt. Op het plein komen namelijk een aantal wegen samen en de beeldhouwer symboliseerde deze wegen als vogels, die in de fontein willen drinken. De vogel in de schaal stelt dan de Gestelse bevolking voor, de aanvliegende vogels komen uit andere plaatsen en hopen ook wat water te kunnen drinken. Dat idee wordt versterkt met tekst van Harrie Kapteijns, neerlandicus en de toenmalige docent van de kunstenaar: 'Ik eet je niet, zingt de vogel.', die op de rand van de fontein is aangebracht. De weegbree als barmplaat nodigt uit om ter plekke even een rustpauze te nemen.

4

- **5 - Herdenkingsmonument** voor het C- squadron 1st. Northamptonshire Yeomanry en het 7th Black Watch (RHR). Beide squadrons waren onderdeel van de 51st Highland Division. Het monument bevat drie plaquettes.

5

- **6 - Beeldje 'Blik op de toekomst'** van Henk Rijkers werd hier geplaatst in 2011.

6

7

- **7 -** Voorbouw van **voormalig kleinseminarie Beekvliet** en **boerderij Beekvliet**.

'Gegijzeld, maar niet verslagen!' Dat is de titel van de expositie over de 1276 gijzelaars in kleinseminarie Beekvliet. Tussen 1942 en 1944 waren zij een levend onderpand voor de Duitse bezetter, die het kleinseminarie gebruikte als gijzelaarskamp. De Duitsers dreigden dat bij verzetsdaden gijzelaars gefusilleerd zouden worden. Een dreigement, dat helaas ook tot uitvoer werd gebracht. Maar toch lieten de gijzelaars zich niet ontmoedigen door hun opsluiting. Sterker nog: het gijzelaarskamp werd een broeinest van cultuur, kunst, politiek en filosofie. Een bijzonder verhaal over 'Beekvliet'.

- **8 -** Achter het voormalige Seminarie Beekvliet ligt **het Duitse bos**. Dit bos, in de seminarietijd Duitse Tuin genoemd, werd in 1934 aangelegd ter gelegenheid van het 25-jarig priesterjubiläum van de toenmalige regent F. Goijaerts. De gijzelaars gebruikten het als wandelpark. Hier staat een beeld: *Architektur der Natur* van Peter van de Logt. Het beeld is opgebouwd volgens de gulden snede, maatverhouding 5:8. Er is ook **een herinneringsboom** geplant op 12 februari 1944 door ir. Van Meel, gijzelaar in het gijzelaarskamp Beekvliet.

8

- **9 -** Voor de ingang van de **school de Touw ladder** zie je het beeldje *Bremer Stadsmuzikanten* van de beeldhouwer Hans Sassen: de ezel, de hond, de kat en de haan die samen op pad gaan om Bremen te bereiken.

9

10

- **10 - De Grote Ruwenberg** is een landgoed daterend uit de 14e eeuw en was een leengoed van de Heren van Herlaar. De kern wordt nog steeds gevormd door een adellijke behuizing met kasteelachtige elementen, zoals een zeskantige toren met mechanisch uurwerk uit naar vermoed 1537. In 1852 kwam er een einde aan de particuliere bewoning en werd er een internaat met school gesticht onder leiding van de fraters van Tilburg. In 1989 werd het complex verkocht, werden de internaatsgebouwen gesloopt en het gebied getransformeerd tot een groot conferentie- en hotelcomplex.

11

- **11 -** Je vervolgt de wandeling via **de Kleine Ruwenberg**. Hier zie je een oorspronkelijke **slangenmuur**, een

slingerend gebouwde muur met hier de bedoeling windvrije, zonnige plekjes te creëren om dakpannen te drogen. Slangenmuren werden elders meestal gebruikt om fruit (druiven e.a.) tegen te laten groeien.

- 12 - Je loopt langs het *Nolly Bal plein* en met zicht op de '*Gesselse kiosk*'.

- 13 - **Beeld op het Johan Frisoplein** 'Meisje met de zwaan' van Nick van Leest.

- 14 - **Herinneringen op de begraafplaats**

Op 19 september 1944 stortte achter de Ruwenberg een Short Stirling IV bommenwerper neer. Alle negen bemanningsleden kwamen hierbij om. Vier geïdentificeerde slachtoffers werden begraven op de begraafplaats aan de Nieuwstraat. Daarnaast liggen twee Engelse bemanningsleden van een neergeschoten 'glider'.

'**Monumentale**' overgroeide grafheuvel. De ingang wordt gevormd door een rechthoekige natuurstenen rondboogdeur met daarin de inscriptie: 'begraafplaats F.J.J. De Blocq van Scheltinga anno 1870'.

Het beeld 'De hand die ons draagt' van Niels Lous is een monument voor ongedoopte kinderen. Een monument voor de Javaanse contractarbeiders, die op de plantages in Suriname werkten. Niet alleen de zeventig Javaanse contractarbeiders, die in de jaren zeventig op hoge leeftijd naar Sint-Michielsgestel kwamen en hier hun laatste rustplaats vonden, maar ook voor lotgenoten die elders in Nederland leefden. Aan het einde van het middenpad nog een **Calvarieberg** met een (onleesbaar geworden) gedenksteen voor dorpsgenoten, die stierven voor het vaderland.

Bij de Heilige Michaëlkerk

- 15 - Links: **Herinneringskruis** (wegkruis) van architect Jos Bedeaux voor de vijf in 1935 in de Dommel verdronken verkenner uit Vught.

Oorlogsmonument ontworpen door Willem Wolfs en gerealiseerd door Thijs van den Helm.

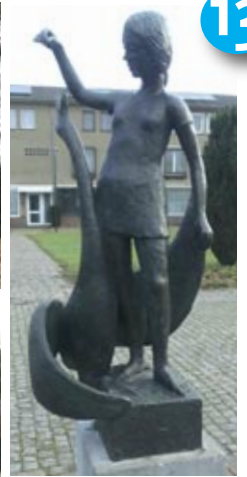
Rechts: **Het Petrus Dondersmonument**, ter herinnering aan Peerke Donders, die van 1831 tot 1839 als knecht en student in Sint-Michielsgestel woonde op kleinseminarie Beekvliet en Grootseminarie Nieuw Herlaar.

- 16 - **Beeldengroep** *The Waiting III* van Anneke de Wit. De beelden zijn geplaatst op de voormalige loop van de Dommel en hebben een vaste plek gekregen na het Kunst- en Natuurprogramma 'Te mooi om waar te zijn' in 2002.

12

13

14

15

16

